

SPRÁVA O ČINNOSTI A HOSPODÁRENÍ 2022

OBSAH:

I. Základné údaje	3
II. Ekonomické údaje	4
II.1 Informácie o údajoch na strane aktív	4
II.2 Informácie o údajoch na strane pasív	6
II.3 Tržby a výrobné náklady príspevkovej organizácie.....	7
II.4 Informácie o rozpočte príspevkovej organizácie	9
III. Realizované investície	11
IV. Komentár – prínosy z činnosti pre mesto Ružomberok	12
IV.1 Prehľad služieb a noviniek	14
IV.2 Prehľad podujatí	15
IV.3 Niekoľko štatistík	22
IV.4 Organizačná štruktúra personálne zabezpečenie knižnice	28
IV.4 Príloha	29

SPRÁVA O ČINOSTI A HOSPODÁRENÍ PRÍSPEVKOVEJ ORGANIZÁCIE MESTA RUŽOMBEROK ZA ROK 2022

I. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Názov:	Mestská knižnica Ružomberok
Sídlo:	Podhora 33, 034 01 Ružomberok
Právna forma:	príspevková organizácia
Zriaďovateľ:	Mesto Ružomberok
Dátum zriadenia:	15. 12. 1993
Štatutárny zástupca :	Ing. Tatiana Babincová, riaditeľka
IČO:	00355798
DIČ:	2020589791
Predmet činnosti :	SK NACE 91010 - činnosť knižníc a archívov, práca s knihou a informáciami
Podiel mesta v % :	100

II. EKONOMICKÉ ÚDAJE

II.1 INFORMÁCIE O ÚDAJOCH NA STRANE AKTÍV

Opis a hodnota dlhodobého majetku vo vlastníctve účtovnej jednotky:

Majetok, ku ktorému má účtovná jednotka vlastnícke právo (v nadobúdacích cenách)	Zostatok k 31.12.2022 v €
Pozemky	0,00
Budovy, stavby	0,00
Dopravné prostriedky	0,00
DHM a DNM – stroje, prístroje, softvér, inventár (v obstarávacej cene)	30.545,20
DDHM - inventár	86.679,36
DDHM - knihy	337.064,96
DDHM – audiovizuálne dokumenty	5.506,96
Majetok v správe účtovnej jednotky	0,00
SPOLU	459.796,48

Opis a hodnota majetku, ku ktorému účtovná jednotka nemá vlastnícke právo:

- budova ul. Podhora 33 Ružomberok - priestory hlavnej pobočky knižnice užívané na základe Zmluvy č. 04/2010 o nájme nebytových priestorov so zriaďovateľom Mestom Ružomberok z 1.1.2010, s dobou nájmu na dobu neurčitú,
- ZŠ Sládkovičova Ružomberok - priestory pobočky na základe Zmluvy č. 1/2014 o výpožičke nehnuteľnosti z 1.7.2014, podľa par. 659 Obč. zák., s dobou výpožičky na dobu neurčitú,
- ZŠ Černová Ružomberok - priestory pobočky na základe Zmluvy č. 1/2015 o výpožičke nehnuteľnosti z 1.7.2015, podľa par. 659 Obč. zák. s dobou výpožičky na dobu neurčitú
- kultúrny dom Biely Potok – priestory pobočky užívané na základe Dohody o hmotnej zodpovednosti z 1. 2. 2019,
- Bystrická 2 - priestory pobočky užívané na základe Zmluvy č. 2/2017 o nájme nebytových priestorov s prenajímateľom Ivaning, s.r.o., z 1. 1. 2017, s dobou nájmu na dobu neurčitú – zmluva bola ukončená dohodou oboch zmluvných strán k 31. 8. 2022.

Nákup a obnova drobného hmotného majetku bol realizovaný v podobnom objeme ako v predchádzajúcom roku. Prírastok zahŕňoval nákup nábytku a technického vybavenia, v celkovej sume 6.799,01 €:

- v oddelení beletrie sme nadobudli 2 ks príručných stolov, 1 knihovnícke schodíky a príručný kôš na presun kníh, 2 ks stolové lampy,
- v oddelení náučnej literatúry knižnice bol realizovaný projekt samostatnej počítačovej študovne pre návštevníkov, s wi-fi a novou kabelážou. Boli zakúpené 4 ks počítačových staníc, multifunkčná tlačiareň a 2 ks špeciálnych časopiseckých regálov. Časť projektu vo výške 2.400 € bola hrazená z verejných zdrojov z grantovej podpory FPU.

Úbytok drobného hmotného majetku predstavovalo:

- vyradenie prebytočného inventáru v súvislosti so zrušením pobočky na Bystrickej ceste (regály, skrinky, taburetky, stoličky, pracovný stôl,) v celkovej sume 7.238,99 € podľa Záznamu zo zasadnutia vyradovacej komisie 1/2022,
- vyradenie opotrebovaného knižničného fondu v počte 11.275 ks, v celkovej sume 39.221,23 €, podľa Záznamu zo zasadnutia vyradovacej komisie 2/2022.

Prírastok kníh a periodík bol realizovaný:

- zo zdrojov od zriaďovateľa a vlastných zdrojov vo výške 9.846,82 €,
- z verejných zdrojov vo výške 4.500 €.

Ocenenie knižného fondu na podsúvahových účtoch je uvedené po zrealizovaní stavu podľa spracovaných prírastkových zoznamov knižnice, podľa všeobecne platných maloobchodných cien. Nákupná cena kníh je vzhľadom na uplatňovanie množstevných marží spravidla nižšia ako hodnota fondu podľa maloobchodných cien.

Prírastky DHM sme neevidovali.

Oprávky a výšku odpisov stanovil odpisový plán pre rok 2022. Odpisovaným majetkom bol softvér Clavius (nadobúdacia hodnota 9.700 €) a bibliobox (nadobúdacia hodnota 6.840 €).

Knižnica neeviduje nehnuteľný ani hnutel'ný majetok zverený do správy.

Finančný majetok

Krátkodobý finančný majetok	Zostatok k 31.12.2022	Zostatok k 31.12.2021
Pokladnica	0,00	0,00
Ceniny – stravné lístky	0,00	0,00
Bežné účty, z toho:	18,320,56	16.878,36
- bežný účet	18,320,56	16.371,78
z toho suma sociálneho fondu	203,88	
- samostatný účet sociálneho fondu		506,58
- depozitný účet	0,00	0,00
Spolu	18,320,56	16.878,36

Pohľadávky

Pohľadávky	Zostatok k 31.12.2022	Zostatok k 31.12.2021
Pohľadávky v lehote splatnosti	0,00	0,00
Pohľadávky po lehote splatnosti	0,00	0,00
Spolu	0,00	0,00

Významné položky časového rozlíšenia

NBO, VBO	Zostatok k 31.12.2022	Zostatok k 31.12.2021
Náklady budúcich období spolu, z toho:	2.946,89	3.244,49
predplatné časopisov	2.857,80	2.944,97
ostatné (el. knihy predplatné)	89,09	299,52
Príjmy budúcich období spolu, z toho:	0,00	0,00

Spôsob a výška poistenia dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku:

Druh poisteného majetku	Spôsob poistenia	Výška poistenia
DHM a DDHM vo vlastníctve ÚJ	DHM a DDHM vo vlastníctve ÚJ - pre prípad požiaru, živlu, poškodenia vodou z vodovod. zariadení, krádeže, lúpeže a vnútorného vandalizmu v zmysle PZ č. 9460048601 zo dňa 30.12.2013 (Pozn. od 1.1.2023 je v platnosti aktualizovaná prepracovaná poisťná zmluva)	493 670,00

II.2 INFORMÁCIE O ÚDAJOCH NA STRANE PASÍV SÚVAHY**Vlastné imanie, hospodársky výsledok**

Názov položky	Zostatok 31.12.2021	Zostatok k 31.12.2022	Opis jednotlivých položiek
421 - Zákonný rezervný fond	0,00	0,00	Účt. jednotka netvorí zákonné rezervy
Výsledok hospodárenia	-915,84	-7.387,35	Výsledok hospodárenia za rok 2022 (nespotrebovaný bežný transfer)

Závázky

Závázky	Zostatok k 31.12.2022	Zostatok k 31.12.2021
Dlhodobé záväzky z toho:	203,88	606,06
- záväzky zo sociálneho fondu	203,88	606,06
Krátkodobé záväzky z toho:	21.736,53	13.802,40
- záväzky voči dodávateľom	3.794,81	2.205,90
- záväzky voči zamestnancom	10.096,81	6.403,37
- záväzky zamestnancom - príspevok na stravovanie	378,00	432,00
- záväzky voči poisťovniam	5.908,81	3.957,42
- záväzky voči daňovému úradu	1.558,10	803,71
- záväzky voči štátnemu rozpočtu	0,00	0,00
- ostatné záväzky	0,00	0,00
SPOLU:	21.940,41	14.408,46

Krátkodobé záväzky (so zostatkovou dobou splatnosti do 1 roka):

Dodávateľia v celkovej výške 3.794,81 €:

- PanthaRhei, s.r.o., predpis vyúčtovania plynu za rok 2022 vo výške 3.725,02 €,
- SSE, a. s. predpis vyúčtovania dodávok elektrickej elektriny za rok 2022 vo výške 66,29 €,
- Štátna vedecká knižnica B. Bystrica – faktúra medziknižničná výpožičná služba vo výške 3,50 €.

Záväzky boli uhradené v priebehu januára 2023.

Mzdy a odvody:

- mzdy zamestnancov, príspevok na stravovanie, odvody a preddavok dane za 12/2022, v celkovej výške 17.941,72 €.

Záväzky boli uhradené v riadnom výplatnom termíne v januári 2023.

Dlhodobé záväzky (so zostatkovou splatnosťou nad 1 rok):

- záväzky zo sociálneho fondu vo výške 203,88 €. Tvorba SF mesačne 1,5% z hrubých zúčtovaných miezd. Čerpanie príspevkom na stravovanie, ktorý je vyplácaný ako súčasť mzdy zamestnancov. Mesačný príspevok na stravovanie zo soc. fondu sa pohybuje vo výške 0,50 až 1,00 € na 1 zamestnanca a hlavné jedlo, podľa výšky nasporených prostriedkov vo fonde.

Záväzky po lehote doby splatnosti: nulové**Záväzky z prijatých transferov**

Druh transferu	Suma k 31.12.2022	Suma k 31.12.2021
Zúčtovanie transferov z rozpočtu obce (zost. hodnota majetku z rozpočtu obce a nespotrebovaný bežný transfer)	12.842,86	13.230,68
Zúčtovanie kapitálového transferu zo ŠR (zost. hodnota majetku zo ŠR)	2.198,90	3.190,80
Nespotrebovaný bežný transfer zo ŠR	1.000,00	0,00

V priebehu roku 2022 nebol prijatý kapitálový transfer.

II.3 TRŽBY A VÝROBNÉ NÁKLADY PRÍSPEVKOVEJ ORGANIZÁCIE**Popis a výška významných položiek výnosov**

Popis	Suma k 31.12.2022	Suma k 31.12.2021
Tržby za vlastné výkony a tovar	8.287,29	4.783,70
602 - Tržby z predaja služieb, z toho:	8.287,29	4.783,70
- členské	6.549,29	4.783,70
- finančné náhrady za knihy (burzy kníh)	1.738,00	0,00
Ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti	25,00	0,00
641 – Tržby z predaja majetku	25,00	0,00
648 – Ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti	0,00	0,00
Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov v PO	214.720,63	203.186,85
691 - Výnosy z bežných transferov z rozpočtu obce, VÚC (bežný transfer na činnosť príspevkovej organizácie)	202.930,00	185.423,62
692 - Výnosy z kapitálových transferov z rozpočtu obce, VÚC (zúčtovanie kapitálového transferu od zriaďovateľa)	387,82	387,82
693 - Výnosy samosprávy z bežných transferov zo ŠR (bežná dotácia zo ŠR, napr. dotačný systém FPU)	10.410,91	15.583,51

694 - Výnosy samosprávy z kapitálových transferov zo ŠR (zúčtovanie kapitálového transferu zo ŠR)	991,90	991,90
697 - Výnosy samosprávy z bežných transferov od ostatných subjektov mimo verejnej správy	0,00	800,00
SPOLU:	223.032,92	207.970,55

Náklady - popis a výška významných položiek nákladov

Popis / číslo účtu a názov	Suma k 31.12.2022	Suma k 31.12.2021
a) spotrebované nákupy	40.545,70	42.284,25
501 - Spotreba materiálu, z toho:	25.327,96	30.588,45
knihy a časopisy	17.378,90	20.848,05
všeobecný materiál	1.150,05	2.199,81
drobný dlhodobý majetok	6.799,01	7.540,59
502 - Spotreba energie, z toho:	15.217,74	11.695,80
elektrická energia	3.564,29	3.251,62
teplo Bystrická cesta	912,00	1.368,00
plyn Podhora	10.296,62	6.647,58
voda	444,83	428,60
b) služby	17.349,69	18.377,43
511 - Opravy a udržiavanie	2.947,44	3.438,77
512 - Cestovné	178,24	22,60
513 - Náklady na reprezentáciu	199,99	151,54
518 - Ostatné služby, z toho:	14.024,02	14.764,52
doprava a služby	100,80	0,00
licencie	903,09	1.534,09
nájomné	701,68	800,88
strážna služba	382,40	382,40
školenia, autorské honoráre	2.779,30	2.099,00
administratíva a réžia	6.951,96	7.649,45
propagácia	386,85	0,00
telekomunikácie služby	915,36	1.121,68
poštové služby	493,15	402,80
KVČ súťaže vecné dary	199,00	397,22
iné služby - e-knihy predplatné	210,43	380,00
c) osobné náklady	169.248,27	145.020,90
521 - Mzdové náklady	115.270,78	103.305,93
524 - Zákonné sociálne a zdrav. poistenie	40.233,52	34.350,77
525 - Ostatné soc. poistenie (DDP)	1.183,00	1.261,00
527 - Zákonné sociálne náklady	12.560,97	6.103,20
d) dane a poplatky	314,36	335,26
532 - Daň z nehnuteľností	0,00	0,00
538 - Ostatné dane a poplatky (koncesionárske, notárske poplatky, admin. poplatky)	314,36	335,26
e) odpisy, rezervy a opravné položky	1.379,72	1.379,72
551 - Odpisy DNM a DHM, z toho	1.379,72	1.379,72
odpisy z vlastných zdrojov	387,82	387,82
odpisy z cudzích zdrojov	991,90	991,90
f) finančné náklady	1.081,83	1.088,83
568 - Ostatné finančné náklady (bank. poplatky, poistné)	1.081,83	1.088,83
g) ostatné náklady	400,00	400,00
545 - Ostatné pokuty a penále	0,00	0,00
548 - Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	400,00	400,00
SPOLU:	230.319,57	208.886,39

Celková výška nákladov k 31.12.2022 bola vykázaná vo výške 230.319 €, čo predstavuje nárast oproti roku 2021 o 21.433 tis. €.

Nárast nákladov sa týkal nasledovných oblastí:

a) energie:

- navýšenie mesačných zálohových platieb za plyn budova Podhora 33, vyúčtovanie plynu v objeme 3.725,02 €

b) mzdy:

- podľa dodatku ku kolektívnej zmluve vyššieho stupňa bola vyplatená odmena zamestnancom podľa § 20 ods. 1 písm. a) zákona č. 553/2003 Z. z., vo výške 350 € v mesiaci jún v celkovej sume 4.000 € a v mesiaci september vo výške 500 € v celkovej sume 4.990 €,
- navýšenie platových taríf v zmysle Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 220/2022 Z. od 1.7.2022, v celkovej výške 1.740 €,
- navýšenie osobného príplatku za riadenie o 272 € mesačne od 1.7.2022, v celkovej sume 2.200 €,
- odchodné 3 zamestnankyniam pri odchode do starobného dôchodku, v celkovej výške 6.396,75 €.

Najväčší podiel na nákladoch organizácie tvoria štandardne mzdové náklady. Poklesol nákup všeobecného materiálu, nákup kníh a časopisov a nájomné (k 30.6.2022 bola zrušená pobočka knižnice na Bystrickej ceste).

Príspevková organizácia spĺňa podmienky podľa § 21 ods. 2 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Vlastné tržby organizácie predstavovali **3,62 %** celkových výnosov. Príspevková organizácia nevyvíjala podnikateľskú činnosť.

II.4 INFORMÁCIE O ROZPOČTE A HODNOTENIE PLNENIA ROZPOČTU

Výška príspevku príspevkovej organizácii bola schválená mestským zastupiteľstvom dňa **1.12.2021** uznesením č. **212/2021**, v celkovom objeme príspevku od zriaďovateľa vo výške **190.000,- €**.

Rozpis položiek rozpočtu bol oznámený listom dňa 21.12.2021. Celkový objem rozpočtu bol stanovený v sume **195.000,- €**, po zmenách rozpočtu predstavovala suma rozpočtu **222.067,- €**.

Zmeny rozpočtu

1. Zmena k 30.4.2022 schválená dňa 20.4.2020, na navýšenie rozpočtu o 4.000,- € z titulu navýšenia miezd (pozri čl. V.2 popis niektorých položiek nákladov),
2. Zmena k 30.4.2022 schválená dňa 20.4.2022, na navýšenie rozpočtu o 5.400,- € z titulu grantovej podpory FPU na realizáciu kultúrno-výchovných podujatí a na podporu knižničnej infraštruktúry,
3. Zmena k 31.8.2022 schválená dňa 10.8.2022, na navýšenie rozpočtu o 4.500,- € z titulu grantovej podpory FPU na akvizíciu knižného fondu,
4. Zmena k 30.9.2022 schválená dňa 12.9.2022, zahrňujúca presuny v rámci položiek,
5. Zmena k 30.9.2022 schválená dňa 28.9.2022 na navýšenie rozpočtu o 8.930,- € z titulu navýšenia miezd (pozri čl. V.2 popis niektorých položiek nákladov),
6. Zmena k 31.12.2021 schválená dňa 14.12.2022. na navýšenie rozpočtu o 4.237,- € z titulu pridelennej dotácie z Úradu vlády SR vo výške 1.000,- €, dotácie ÚPSVaR vo výške 512,- € a zrealizovania vlastných príjmov z poskytovaných služieb (navýšenie o 2.725,- €).

Prehľad príjmov a výdavkov rozpočtu podľa položiek:

VÝDAVKY	Rozpočet po zmenách k 31.12.2021	Schválený rozpočet 2022	Rozpočet zmeny 04/2022	Rozpočet zmeny 09/2022	Rozpočet zmeny 12/2022	Skutočnosť k 31.12.2022	% plnenia
Mzdy a odvody	142 070	145 000	149 000	157 930	156 019	156 018	100,00
Doplňk. dôchodk. poistenie	1 235	1 560	1 560	1 560	1 196	1 196	100,00
Cestovné	23	100	100	100	179	178	99,44
Energie	8 813	12 000	12 000	12 337	12 997	12 996	99,99
Vodné, stočné	693	750	750	750	621	621	100,00
Poštové služby	420	400	400	400	520	493	94,81
Telekomunikačné služby	1 119	1 100	1 100	1 100	919	919	100,00
Nákup DDHM, DDNM	7 541	4 400	6 800	6 800	6 800	6 799	99,99
Všeobecný materiál	2 200	800	800	900	1 150	1 150	100,00
Knihy, časopisy, noviny	18 002	7 514	7 514	12 014	17 304	17 304	100,00
Prac. pomôcky	567	400	400	400	400	400	100,00
Opravy a údržby	3 126	2 900	2 900	2 900	2 900	2 897	99,90
Nájomné	801	801	801	667	702	702	100,00
Kult. vzdel. činnosť	1 819	200	2910	3051	4079	3 079	75,48
Všeobecné služby	5 100	5 570	5 860	5 416	5 529	5 529	100,00
Špeciálne služby a poplatky	5 508	3 780	3 780	3 780	3 693	3 698	100,14
Stravné	4 660	5 184	5 184	5 184	4 452	4 452	100,00
Poistenie majetku	941	941	941	941	941	941	100,00
Prídel do soc. fondu	1 291	1 400	1 400	1 400	1 466	1 466	100,00
Reprezentačné	152	200	200	200	200	200	100,00
SPOLU	206 081	195 000	204 400	217 830	222 067	221 038	
PRÍJMY	Rozpočet po zmenách k 31.12.2021	Schválený rozpočet 2022	Rozpočet zmeny 04/2022	Rozpočet zmeny 09/2022	Rozpočet zmeny 12/2022	Skutočnosť k 31.12.2022	% plnenia
Zostatok prostr. z predch. roku	0	0	0	0	0	16 372	-
Ost. príjmy (vratky po fin. zúč.)	1 541	0	0	0	0	0	-
Vlastné príjmy	4 540	5 000	5 000	5 000	7 700	8 417	109,31
Predaj prebytočného majetku	0	0	0	0	25	25	100,00
Granty od inštitúcií mimo VS	800	0	0	0	0	0	0
Bež. transfery z rozp. obce	190 000	190 000	194 000	202 930	202 930	202 930	100,00
Bežné transfery zo ŠR	9 200	0	5 400	9 900	11 412	11 411	99,99
SPOLU	206 081	195 000	204 400	217 830	222 067	239 155	

Zostatok hotovosti na bežnom účte č. SK63 0900 0000 0000 5672 9028 k 31.12.2022:

A. Prostriedky bežný účet 18.116,68 €

z toho:

11.414,80 € - prostriedky od zriaďovateľa na mzdy za december 2022,

5.701,88 € - vlastné prostriedky (na nákup a údržbu majetku),

1.000,00 € - nevyčerpaná dotácia z Úradu vlády SR (čerpanie do 30.4.2023),

B. Prostriedky sociálneho fondu 203,88 €

SPOLU: 18.320,56 €

Informácie k položkám

Príjmy:

- položka Zostatok vlastných prostriedkov z predchádzajúceho roku - prostriedky na výplatu miezd za december 2021 zo zdrojov zriaďovateľa vo výške 11.414 €, vlastné príjmy vo výške 4.596 €.
- prekročenie vlastných príjmov - o 9,31 % v porovnaní s odhadom rozpočtu
- položka Bežné transfery zo ŠR: zmluva s FPU na podporu kultúrno-vzdelávacej činnosti vo výške 3.000 €, zmluva s FPU na obnovu PC študovne vo výške 2.400 € a zmluva s FPU na akvizíciu knižničného fondu vo výške 4.500 €

Výdavky:

- nedočerpaná položka KVČ - prostriedky z dotácie ÚV SR vo výške 1.000 € boli realizované v 03/2023
- mierne prekročenie položky Špec. služby a poplatky - poplatok MVS (doúčtovacia faktúra z r. 2021)

III. REALIZOVANÉ INVESTÍCIE

Názov investície: Vybudovanie samostatnej PC študovne na prízemí knižnice
Predmet investície: Nákup 4 ks počítačových staníc PC Lenovo /8G/256GB/Win10Pro/ monitor Lenovo 75 Hz 23,8", multifunkčná tlačiareň Epson FB, ink A3 wifi USB 1 ks. Zriadenie samostatnej wifi a kabeláže. 2 ks špeciálnych časopiseckých regálov so samostatnými uzatvárateľnými boxmi.
Náklady: 4.878 €
Zdroje financovania: Mesto Ružomberok – príspevok na nákup DDHM FPU – dotácia na základe zmluvy č. 22-512-02162
Ciele: Eliminácia epidemiologických rizík pri dlhodobej návštevnosti, obnova technického a nábytkového vybavenia

IV. KOMENTÁR – PRÍNOSY Z ČINNOSTI PRE MESTO RUŽOMBEROK

IV.1 PREHĽAD SLUŽIEB A NOVINIEK

Je skvelý pocit mať po takmer dvoch pandemických rokoch knižnicu opäť plnú detských topánok. Sme radi, že v priebehu roka 2022 sa život v knižnici vrátil do starých koľají a návštevy našich malých i veľkých čitateľov prebiehajú už bez akýchkoľvek obmedzení. Opatrenia z minulých dvoch rokov nám pomohli uviesť do praxe a spopularizovať súbor nových služieb, ktoré sú pre nás i pre našich užívateľov praktické a pohodlné. V rámci knižničných služieb sa osvedčila a mimoriadnu popularitu získala možnosť vrátenia kníh cez *bibliobox*. Je umiestnený v hlavných dverách knižnice a umožňuje vrátiť knihy bez toho, aby čitateľ musel vstupovať do našich priestorov, pričom knihy sú odpisované z jeho konta v nasledujúci pracovný deň. Samozrejmosťou je možnosť používania *čitateľského konta* v rámci online katalógu knižnice. Populárnou je i možnosť objednávok a rezervácií kníh. *Objednávka* predstavuje možnosť získania konkrétneho titulu z police knižnice a je spoplatnená. *Rezervácia* je pre čitateľa cesta, ako sa čo najrýchlejšie dostať ku knižnému titulu, ktorý je aktuálne vypožičaný. Rezervácia je spoplatnená, pokiaľ ju robí knihovník; v prípade, že si čitateľ rezervuje knihy z domu cez svoje čitateľské konto, je služba bezplatná.

Služby

Mestská knižnica Ružomberok

Mestská knižnica v Ružomberku je verejnou knižnicou mesta, ktorej hlavným poslaním je získavať, spracúvať, uchovávať, ochraňovať a sprístupňovať univerzálny knižničný fond na všetkých dostupných druhoch nosičov a poskytovať knižnično-informačné služby.

 Objednávky	 Spoločenské hry	 Žiadanky na vypracovanie rešerše
 Bibliobox	 Poznávacie kufríky	 Podujatia pre školy
 E-knihy	 Prístup k internetu	 Cenník
 Medziknižničná výpožičná služba	 Elektronické informačné zdroje	 Kontakt

Neustále vylepšujeme našu webovú stránku *kniznicark.sk*, ktorá okrem bežných informačných služieb ponúka aj nové možnosti kontaktu. Študenti nájdu na stránke formuláre na vypracovávanie rešerší a žiadanky na medziknižničnú výpožičnú službu, pomocou ktorých vieme rýchlo spracovať danú požiadavku a skontaktovať čitateľa s ponukou. Pre účastníkov podujatí sme zase pridali možnosť prihlásenia sa na podujatie cez rezervačný formulár, čo nám zjednoduší prehľad záujmu o konkrétny typ podujatia. Pri zadávaní parametrov novej stránky bola samozrejmosťou prístupnosť stránok pre ľudí s handicapom, podpora RSS a responzívneho dizajnu.

Pre nových čitateľov ponúkame možnosť *predregistrácie* z domu, pričom členský poplatok, príp. aj poplatok za medziknižničné služby alebo rešeršovanie je možné uhrádzať prevodom na bežný účet

knižnice. Koncom roku sme sa popasovali so zriadením dodatkovej služby – možnosť stiahnuť si *digitálny čitateľský preukaz*. Formou užívateľskej karty v smartfóne je možné preukázať sa pri návšteve knižnice, alebo doma sa rýchlo prepnúť do vlastného čitateľského konta a sledovať stav svojich výpožičiek.

Mestská knižnica Ružomberok
tel: 044/4322005, 0917/714060
e-mail: info@kniznicark.sk

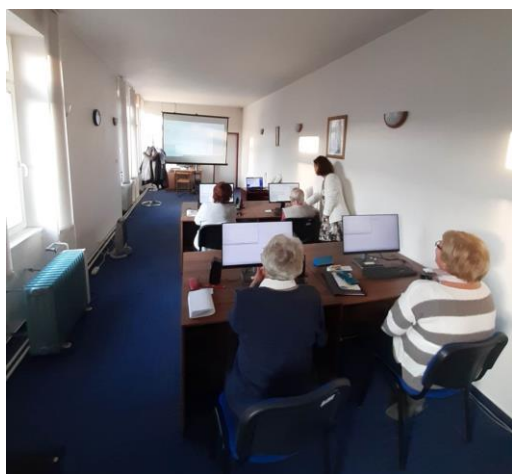
Čitateľský preukaz

Preukaz číslo: 1803
Meno čitateľa: Jan POKUSNY VII.

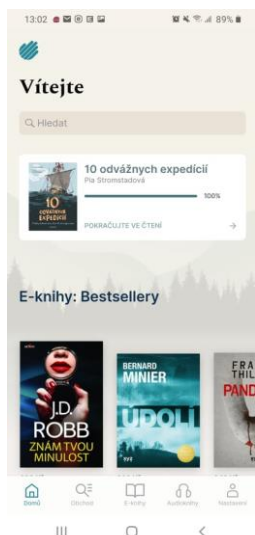
Prihlásiť sa do katalógu

V druhej polovici roku sa nám podarilo sprístupniť na prízemí *novú počítačovú študovňu*. Cieľom bolo vytvoriť v rámci oddelenia náučnej literatúry súbežne dva samostatné priestory: jeden ako požičovňa literatúry a jeden ako študovňa pre dlhší pobyt v knižnici. Technické vybavenie študovne – počítačové zostavy a tlačiareň sme financovali v rámci realizácie projektu *Sme tu pre vás*, na ktorý z verejných zdrojov prispel Fond na podporu umenia. V rámci spoluúčasti na projekte sme zakúpili špecializované časopisecké regály so samostatnými uzatvárateľnými boxmi na uskladnenie starších vydání. Priestor zároveň okrem bežných návštevníkov používame od novembra 2022 na realizáciu školení digitálnych zručností s názvom *Som na nete*. Kurzy počítačovej gramotnosti sa zameriavajú na cieľovú skupinu seniorov, ktorým aj touto cestou otvárame možnosti k prieniku do súčasného online sveta. Kurzy sú organizované v spolupráci s Národnou koalíciou pre digitálne zručnosti SR.

E-knihy sú už samozrejmovou súčasťou našej ponuky. Prostredníctvom online katalógu a samostatnej aplikácie je možné pre všetkých aktívnych čitateľov stiahnuť si bezplatne na 21 dní až 2 tituly. V ponuke portálu Palmknihy.cz sú väčšinou knihy v českom jazyku, zhruba 900 kníh je v slovenčine.

Už druhý rok vedieme v našej evidencii čitateľov samostatnú kategóriu *predčitateľov*. Vieme, že čítanie od útleho veku má obrovský význam, preto s radosťou rozširujeme knižnú ponuku pre našich malých návštevníkov. Rodičia na materskej a rodičovskej dovolenke môžu svoje dieťať do veku 6 rokov zaevidovať do knižnice bezplatne a sami môžu využiť zvýhodnený registračný poplatok. Najmenším ponúkame samostatný farebný čitateľský preukaz. Okrem kníh knižných foriem ponúkame detským čitateľom aj *poznávacie kufríky* pre deti a *spoločenské hry* pre celé rodiny. Väčšiu časť nákupu tejto časti fondu sme zrealizovali z darov a z grantov súkromných firiem. Ponuku kufríkov aj hier sa snažíme priebežne rozširovať.

IV.2 PREHLAD PODUJATÍ

Týždeň slovenských knižníc v marci 2022 bol venovaný najmä enviromentálnym témam. V rámci informatických besied, ktoré v našej knižnici prevládajú najmä v marci a apríli, sme sa preto venovali prírode a životnému prostrediu. Len počas tohto obdobia prebehlo na oddelení pre deti a mládež viac ako 30 interaktívnych stretnutí s najmenšími školákmi.

Citlivo sme zareagovali na tému vojny na Ukrajine. Na webovej stránke i v priestoroch oddelení sme umiestnili elektronické aj printové ukrajinské slovníky. Zakúpili, príp. zabezpečili od spolupracujúcich vydavateľstiev (Artforum – vďaka!) niekoľko desiatok titulov pre deti v ukrajinčine. Zapojili sme sa i do celoslovenského podujatia *Je nás počuť*, v rámci ktorého v jednu a tú istú hodinu prebiehalo čítanie z tvorby ukrajinských autorov na celom Slovensku. Niekoľko podujatí prebehlo pre deti a matky z ukrajinských rodín; i tvorivé dielne venované maľovaniu veľkonočných vajčiek mali svoju ukrajinskú verziu. Z úprimného srdca ďakujeme všetkým dobrovoľným nadšencom, ktorí nám pomáhali.

Nezabúdali sme ani na štandardné literárne a odborné prezentácie autorov. Prebehlo viacero rendezvous Literárneho klubu ružomerských spisovateľov. Pozvanie medzi našich čitateľov prijala autorka a etnologička **Katarína Nádaská**, s čitateľmi základných škôl sa porozprávali mladí vedci geológ **Juraj Littva** a paleontológ a odborník na vedecké kritické myslenie Dušan Valent. Navštívili nás predstavitelia vydavateľstva Artis Omnis, ktoré v knižnici privítalo novú knihu ružomerského autora **Jána Gálika** *Kriedou alebo mečom*. A aké by bolo leto bez čítania? Naša knižná záhrada sa stala útočiskom prázdninových stretnutí pre rodiny s deťmi v rámci aktivít **Krajiny čitateľov**. Počas tvorivých dielní sa najmä čítalo, ale i rozprávalo a vyrábalo - o mestách, o tme a o pomoci. Malým návštevníkom sme vždy pribalili *Abecedu Prečítaného leta* na značenie vlastných letných zážitkov a nápadov, vrátane tipov na vypožičanie kníh pre celú rodinu. Celoročnú enviromentalistickú príchuť dali našim aktivitám i štyri knižné

burzy, v rámci ktorých sme zrecyklovali vyradené knihy z pobočiek, dary a multiplikáty. Najväčší úspech mali Burza vecí v parku v rámci Leta u Hýroša a vianočná burza v priestoroch ružomerskej Synagógy, do ktorých boli zapojení viacerí predajcovia; nepredávali sa len knihy, ale i platne a predmety umeleckej tvorby.

LEBO NA NICH ZÁLEŽÍ

Pri plánovaní celoročných knižničných aktivít sme sa v priebehu roka 2022 trochu odklonili od tradičných foriem. Snažili sme sa posunúť tam, kde výraznejšie využijeme silný potenciál našej knižnice – do komunity. Sme miestom, kde možno zmysluplne a účelne prepájať všetky formy: literatúru, edukáciu, kreativitu či vizuálne umenie. V rámci nastolených foriem či žánrov sa snažíme vytvoriť koncept, kde všetko so všetkým súvisí. Tak, aby sme nenásilne, ale efektívne motivovali k záujmu o multikultúrne formy, ktoré v sebe spájajú viaceré akútne problematiky.

Od jari sme sa pustili do realizácie dvoch na prvý pohľad rôznych projektov, do ktorých sme tiež zapojili komunitu mladých ľudí, dobrovoľníkov a nadšencov. V rámci prvého z nich **Lebo na nich záleží** sme formou otvorených stretnutí s odborníkmi, autormi, cez zážitkové čítania, tvorivé dielne a výstavy snažili interaktívnou formou zvýšiť povedomie našich návštevníkov (najmä rodín s deťmi, ktoré boli cieľovou skupinou týchto aktivít) v oblasti starostlivosti o zvieratá.

Spoločným znamením osobností, ktoré boli zapojené do projektu **Lebo na nich záleží** je oddanosť svojmu poslaniu. Jedným z nich bol napríklad **Metod Macek**, ktorý so svojou rodinou prevádzkuje Záchranú stanicu pre zranené živočíchy Zázrivá. Po jeho návštevách už čitatelia vedia, čo môžeme spôsobiť, ak sa dotkneme roztomilého mláďaťa a prečo je dôležité poradiť sa s odborníkom... Kus záchranej stanice

zostal i v podobe výstavy umeleckých fotografií **Jakuba Kršku** v priestore knižnice. K téme zvierat v lese sa vyjadril aj člen Záchranárskeho tímu pre medveďa **Jaroslav Slašťan**. Navštívili nás lesní pedagógovia v rámci prednášky z cyklu *Les ukrytý v knihe* v zastúpení Veroniky Moravčíkovej. Prebehlo viacero tvorivých dielní pre deti s mladou ilustrátorkou **Michaelou Šefrankovou**, zameraných na enviromentálne témy, vrátane tej „andersenovej“.

V spolupráci s canisterapeutkou **Veronikou Kubáňovou** sme zorganizovali sériu stretnutí pre deti, ktoré majú problém so sociálnymi kontaktami alebo dyslexiou. Príklady správania a reakcií zvieratá využila terapeutka v rozprávaní o ľudských prejavoch. Stratili sa zábrany čítať nahlas zo svojej obľúbenej knihy, počúvajúc boli trpezliví a ohľaduplní. Vďaka dobrej vôli a vzájomnej ochote sme dokonca absolvovali špeciálne vydanie canisterapie v žilivej dvojazyčnej ukrajinsko-slovenskej atmosfére. Psia reč našťastie nepozná jazykové bariéry...

S mladou zanietenou veterinárkou **Petrou Fabovou** a jej psíkom Daisy sa počas viacerých stretnutí deti a ich rodičia dozvedeli, ako zareagovať pri dehydratácii alebo ako ošetriť zvieracie labky popálené od horúceho asfaltu. Dôležitou témou boli mýty, s ktorými sa často stretávame aj v detskej literatúre, a to všetko za asistencie knižných pomôcok priamo z našich políc. Série čítaní sme realizovali na základe podkladov a motívov z kníh *Vlčica Luna* od autorky Z. Štelbaskej, *Počuješ rozprávať stromy?*, od P. Wohllebena, pri canisterapii nám výrazne pomohli tituly o *Magdaléne a psíkovi* (L. Papp) či *Krutá Marta* (M. Vadas a D. Olejníková).

Podobný charakter mali stretnutia s ochranármi vtáctva. Hlasné a zážitkové čítania boli spojené s tvorivými dielňami na motívy kníh ornitológa Miroslava Sanigu, použili sme *Mačkovtáky* od P. Siažikovej, či zvukovú knihu *CD Kurz vtáčieho spevu*. Nadšená enviromentalistka **Ivana Rouseková** a ornitológ

Radovan Jambor prednášali o sídliskovom vtáctve a jeho ochrane, s cieľom naučiť ľudí adekvátne reagovať, ak sú svedkami rôznych ľudských zásahov v čase hniezdenia a motivovať k zachovaniu hniezd. Poskytli nám i námet na tematickú dielňu, počas ktorej si účastníci vyrábajú makety vtáčikov na okná zabraňujúce nečakaným úderom na zrkadliacu okennú tabuľu.

Osobitnou témou podujatí boli včely a ich ochrana. Skúsení včelári **Mihokovci** rozprávali o stavbe včelieho tela, vysvetľovali dôležitosť vysádzania rastlín bohatých na nektár, či naopak, nepoužívania pesticídov. Prepojenie včelárstva s knižnou tvorbou pre deti viedlo k použitiu ilustrácií S. Čechovej z knihy *Včelár Jožko*, aplikovali sme texty z titulov *Včely* (P. Socha), *Jeden rok v živote včely* (D. Gerstmeier), *Lumír včelaří* (A. F. Holasová), *Poviem Ti: Kde sa berie med* (K. Brykcinski, M. Bajerowiczová). Je dôležité chrániť včely, lebo na nich záleží. A ak účastníci besied splnili domácu výzvu, ktorú im uložil náš včelár Marcel - zasadiť aspoň jeden kvet - malo by v najbližšom čase v meste pribudnúť a rozkvitnúť takmer 80 kvetov.

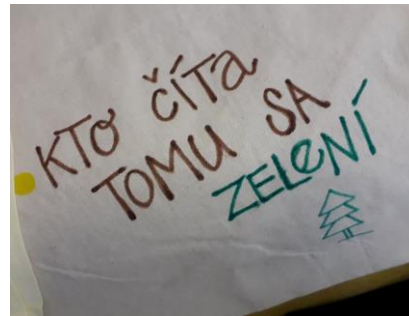
Neoddeliteľnou súčasťou našich záchranársko-terapeutických stretnutí bolo vypracovanie malej edukačnej brožúrky, v ktorej sme sa snažili zhrnúť všetky dôležité poznatky, rady a kontakty od participujúcich odborníkov. Výstup aj z dlhodobého hľadiska má čo povedať našim návštevníkom a stáva sa východiskom pre ďalšie spoločné aktivity. Rada zdôrazním, že pri všetkých tvorivých aktivitách sme dávali dôraz na základné princípy recyklácie. Opätovne sme používali nepotrebné odpadové materiály z domácností (podložky z vajčiek, papierové rolky, kartóny a kartónové obaly), prípadne i dostupné prírodniny.

MÚZOVANIE

Druhý projekt **Múzovanie**, prebiehal paralelne, v rovnakom časovom období. Cieľovou skupinou neboli deti a ich rodičia, ale mladí ľudia - mladí vekom aj duchom. Hľadali sme skupinu osôb, ktoré veľa čítajú a zároveň sa zaujímajú o tvorivé písanie. Často sa stáva, že nádejný autor si nie je istý, ako začať. My sme im ponúkli lektorov tvorivého písania, ktorí sa počas 6 stretnutí pokúsili ísť v ústrety záujemcom, múze a novým nápadom. Účasť bola limitovaná na maximálny počet 10 osôb, aby interakcia medzi lektorom a účastníkmi bola čo najbezprostrednejšia. Z hľadiska dramaturgie sme sa pri koncipovaní štruktúry snažili pokryť čo najširšiu plejádu literárnej a kultúrnej ponuky, vrátane ponuky viacerých žánrov. Lektori ukázali, ako sa dajú vylepšiť pisateľské zručnosti dodržaním pravidiel a pochopením fungovania textu. Po teoretickej príprave prebehol nácvik tvorby textu, riešili sa pointy a námety podľa ich jedinečnosti. A čo je dôležité, jedným zo základných cieľov bolo poukázanie na časté chyby, literárne kliše, vrátane konkrétnych ukážok zlého textu.

Miestom stretnutí boli inšpiratívne interiérové priestory knižnice, niekedy letná čítareň. Stretnutia viedli skúsení lektori, ktorí majú rozsiahle znalosti z tvorby a realizácie podobných podujatí. Frontmankou celého projektu bola **Silvia Kaščáková**, poetka, textárka modernej aj gospelovej hudby, prekladateľka z poľštiny, ktorá sa okrem tvorivého písania zameriava na didaktiku literatúry. V rámci literárnej dielne *Ako sa píše text piesne* ukázala, čo je gramatický rým, ako sa dá využiť inverzia v texte, ako si vytvoriť vlastnú mapu slov, či aká dôležitá je autenticita a intimita v piesni. Podujatie s názvom *Báseň na tričku* patrilo anagramom, slovným hračkám, prešmyčkám a výtvarnej kreativite. Lebo umením je, keď dokážeme komplikovaný príbeh ukryť do jediného sloganu, stručne a presne a vtipne...

Vysokoškolský pedagóg **Dávid Dziak** realizoval svoj workshop, ktorého cieľom bolo upozorniť na rovnocennosť literatúry pre deti a dospelých. Predviedol techniky, ako pri písaní príbehu využiť zmeny rozprávačských perspektív, ako sa dá zmenou žánrov zvýšiť atraktivnosť textu, ale i to ako sa dajú do súčasných textov nevtieravo zahrnúť páľčivé aktuálne témy. Modernými postupmi písania poézie, najmä jej malým žánrom ako je akrostich, kaligram, limerik či haiku sa teoreticky aj prakticky venovala ďalšia lektorka, **Jana Juhásová**. Prehľad, zrozumiteľnosť podania a osobný vzťah k poézii tejto lektorky určite výrazne poodhalil krásu a zaujímavosť tvorby písanej vo veršoch.

Prozaik, lektor tvorivých literárnych dielní **Mathej Thomka** svoju tvorivú dielňu nazval *Stavebné kamene príbehu*. Rád ukazuje, ako prebieha tvorba príbehu konkrétnej formy (napríklad krátke slovné formy, mikropovedky s použitím vopred určených fráz), s následným vyhodnotením. Je kritický, ale spravodlivý, aj na príkladoch nepodarkov v tvorbe dokáže posunúť účastníka tam, kam je to správne. Lektorkou v poradí posledného tvorivého stretnutia bola **Iveta Kloptová**, poetka, herečka a recitátorka. Jej tvorivá dielňa bola výsostne ženská a poetická. Ukázala cvičenia, ktorými sa dá nakopnúť tvorivosť a predviesť *múzovanie v plnom šate*.

KNIŽNICA V MESTE

Predlohou záverečného literárneho podujatia projektu **Knižnica v meste** bolo každoročné jesenné celoeurópske podujatie Noc literatúry. Vo štvrtok 25. augusta podvečer sa knižnica presunula do mesta. Verejné čítania prebehli na atraktívnych a nie vždy dostupných miestach. Básnik a vydavateľ **Ján Gavura** čítal v ružomerskej Synagóge, blogerka **Dominika Sakmárová** prečítala v Knižnej záhrade svoj recept na Kórejské halušky. Na lavičkách vedľa Burjanovej vily mali návštevníci možnosť ochutnať slané verše laureátky Nobelovej ceny Wislawy Szymborskej v podaní **Silvie Kaščákovéj**, v obradnej sále radnice pri šálke gruzínskeho čaju čítala prekladateľka **Pavína Šedíková Čuhová** príbeh spisovateľky Nino Haratischwili. Vďaka retrovýstave zberateľa Luba Malika v Geigerovej vile sa dalo preniesť v čase a vypočuť si texty v podaní prekladateľky **Marianny Bachledovej**. Záverečnú diskusiu o rozdieloch v jazykoch a kultúrach, o živote v inojazyčnom prostredí a prekladateľských nuansách, sprevádzala autorka a scenáristka **Alena Sabuchová**.

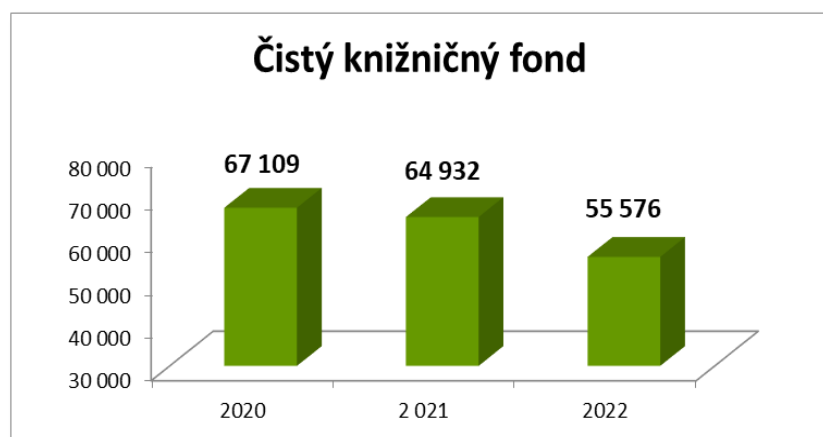
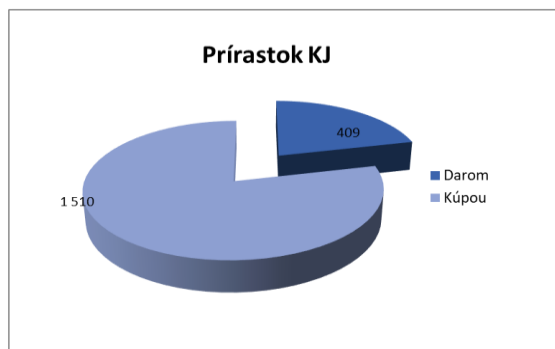

Chceli sme priniesť dobré čítanie do nevšedných zákutí mesta. Teraz už vieme, že v Ružomberku majú knihy, príbehy a čítanie svoje miesto a vnímavé publikum. Preto chceme aktivity tvorivých Písáčiek v roku 2023 rozšíriť i na stretnutia čitateľského diskusného klubu. A posúvame sa ďalej. Príkladom je stretnutie s dievčatami z ružomerského Ateliéru vo Vile, s ktorými sme už absolvovali prvé ukážkové hodiny arteterapie. Plánov je mnoho a veríme, že nájdeme prostriedky na ich realizáciu. O našich projektoch, ktorými sa v knižnici snažíme ponúknuť tvorivé dianie širokým spektrám účastníkov, sa dočítate aj na našom webe <https://kniznicark.sk/sk/>.

Podujatia v rámci projektov **Lebo na nich záleží** a **Múzovanie** podporil **Fond na podporu umenia**.

IV.3 NIEKOĽKO ŠTATISTÍK

Ťažiskom našich služieb vždy boli a budú absenčné výpožičky kníh. Všetky snahy o komunikáciu, odporúčania na najnovšie tituly, organizácia a propagácia podujatí by nemali význam, keby sme čitateľom nemohli ponúknuť to najdôležitejšie - nové knihy. Robíme všetko pre to, aby kvalita ponúkaného fondu bola stála a predstavovala vyváženú ponuku umelecky, odborne ale aj komerčne zaujímavých titulov.

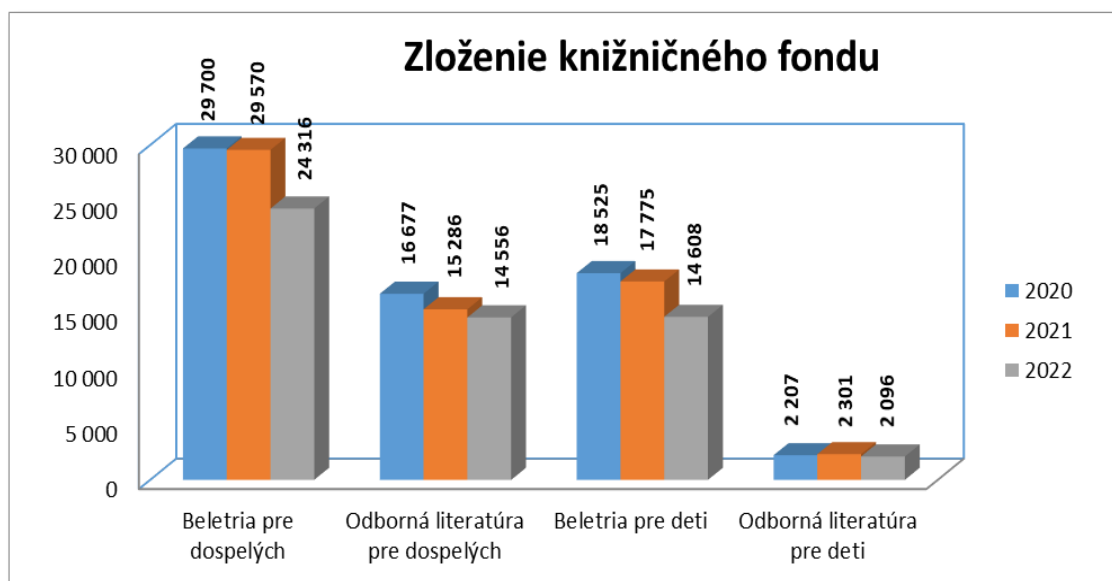

Objem knižného fondu k 31.12.2022 dosiahol v súhrne **55 576 dokumentov**. Čistý objem fondu teda klesá, ale znamená to, že sa najmä zbavujeme použitých, poškodených a nečítaných kníh. Naším dlhodobým cieľom je mať k dispozícii zaujímavú ponuku najmä nových kníh, ktoré pritiahnu pozornosť návštevníkov (aktuálny fond). Zároveň si však uvedomujeme, že musíme mať a v čo najlepšom stave ponúkať kvalitnú, hodnotnú literatúru v podobe tzv. stáleho fondu.

V priebehu roka 2022 sme celkovo **11 275 vyradených titulov**. Z veľkej časti sme vyradili najmä detskú literatúru a beletriu pre dospelých. Časť z nich sa nám podarilo odpredať v rámci štyroch búr, ktoré prebehli počas roka, s celkovým výnosom 1,7 tis. €. Z veľkej časti to boli knihy z pobočky Bystrická, ktorej činnosť sme vzhľadom k vysokým avizovaným nákladom na prevádzku a pri príležitosti odchodu našej zamestnankyne do dôchodku a ukončili k dátumu 31.8.2023. Výpožičné služby pokračujú na ďalších troch menších pobočkách - KD Biely potok, ZŠ Sládkovičova a ZŠ Černová.

Počas predchádzajúceho roka sme naše knižné regály doplnili o **1.919 nových titulov**, čo predstavuje

zhruba rovnaký počet ako v roku 2021. Okrem príspevku zriaďovateľa sa nám na nákup knižničného fondu podarilo získať ďalších 4,5 tis. € v rámci žiadosti o dotáciu u Fondu na podporu umenia. Spolu sme celkovo na nákup nových kníh a periodík v priebehu roka 2022 vynaložili 17,3 tis. €. Z dlhodobého hľadiska objem peňažných prostriedkov na nákup nových kníh rastie. Rastie však i ich cena. Zároveň je potrebné povedať, že všeobecne platné odporúčania MKSR zohľadňujúce typ knižnice a počet obyvateľov odporúčajú objem ročného nákupu cca 28 tis. € ročne. Podľa porovnaní hodnôt benchmarkingu v s ostatnými knižnicami podobného typu (obecné a regionálne knižnice) sa reálna výška nákupov knižničného fondu pohybuje okolo 15 -25 tis. € ročne. V Českej republike sa hodnota nákupu v prepočte na počet obyvateľov pohybuje až okolo 39 tis. € ročne.

Ako sme už spomínali, počas roka sme získali 1 919 nových titulov, z toho 409 ks bolo darovaných a 1 519 sme zakúpili. Pomerne rovnakým dielom sa nakupovalo v oddelení beletrie a v oddelení pre deti a mládež (cca po 800 ks, zvyšok náučná literatúra). Používatelia preferujú najmä žánre tzv. spoločenskej oddychovej literatúry, romány pre ženy a detektívky (vydavateľstvá Ikar, Albatros Media, Lindeni). Pre náročných čitateľov, ktorí literatúru vnímajú najmä cez jej estetické hodnoty, dopĺňame fond o tituly zo známych edícií Odeon a MM, knihy vydavateľstiev Absynt, Inaque, Premedia, Knižná dielňa, a tiež malých vydavateľstiev, ktoré vydávajú poéziu a iné tzv. menšinové žánre (Brak, Face). V rámci kategórie mladých dospelých sa vzrastajúci záujem snažíme podporiť nákupom young adults literatúry v slovenskom a anglickom jazyku.

Ponuka kníh pre deti a mládež začína vždy na úrovni leporel, obrázkových kníh. Kvalitnú literatúru pre začínajúcich aj pokročilých čitateľov ponúkajú najmä vydavateľstvá Slovart a Verbarium, v rámci Ikaru existuje samostatná vydateľská značka pre deti Stonožka). Okrem nákupu encyklopédií rozširujeme ponuku detskej náučnej literatúry o publikácie venujúce sa najmä starostlivosti o zvieratá, ochranu prírody, ale tiež jazykovednú literatúru. Dôležitou súčasťou obnovy fondu sú reedície klasických diel, čím postupne dopĺňame novými vydaniaми už spomínaný stály fond knižnice.

Percentuálne podiely v zložení fondu sú nasledovné: cca 44 % tvorí beletria pre dospelých, 26 % náučná literatúra pre dospelých a 30 % literatúra pre deti. Prevažná časť fondu na oboch poschodiach knižnice je k dispozícii vo voľnom výbere, v skladových priestoroch sa nachádza 3.765 knižných jednotiek, s prevahou náučnej literatúry.

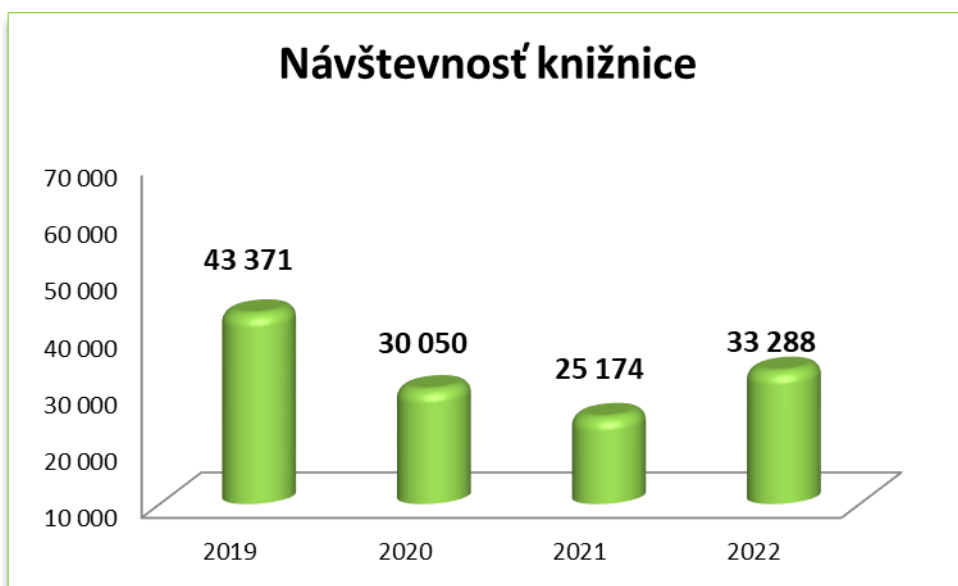
Počet **celkových výpožičiek dosiahol 82.372**. V porovnaní s rokmi 2020 – 2021 ide o nárast hodnôt, nárast však nedosahuje úroveň výpožičiek z predchádzajúcich rokov (nad 100 tis. výpožičiek ročne). Najväčšia časť výpožičiek sa uskutočňuje v rámci beletrie pre dospelých (36 tis.), potom v oblasti literatúry pre deti a mládež (19 tis.).

Výber z najčítanejších kníh 2022. Najväčší záujem medzi čitateľmi vzbudila Mačacia stopa Dominika Dána, z detských kníh dominovali Denníky odvážneho bojka a Vlčica Luna od Zuzany Štelbaskej.

Prepad výpožičiek je stále citeľný v odbornej literatúre a periodikách, napriek ich pomerne dobrej ponuke (**62 titulov**). V oblasti náučnej literatúry však rastie medziknižničná výpožičná služba (**462 výpožičiek** v porovnaní s 350 výpožičkami v roku 2021). Prostredníctvom MVS týmto spôsobom suplujeme vysoké finančné nároky na nákup odbornej literatúry.

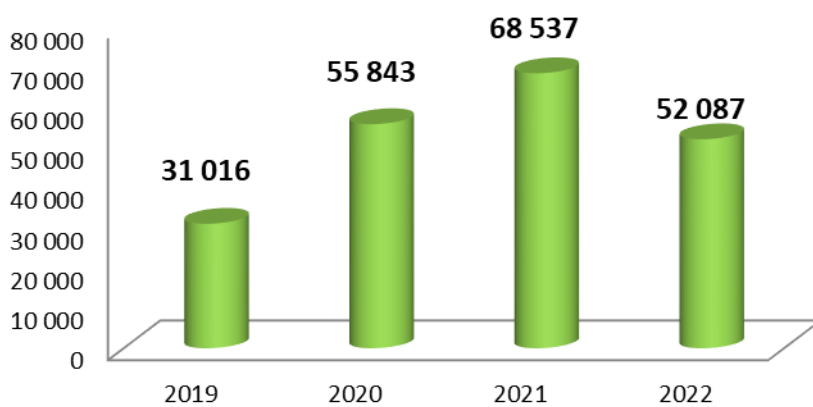
Počet vypracovávaných rešerší dosiahol 15, menej v porovnaní s rokom 2021. Záujem o tituly je veľmi rôznorodý, študenti už nie sú v tomto oddelení dominantnými návštevníkmi. Len pomaly sa obnovuje návrat dlhodobých stálych návštevníkov do čítární, narastá skôr záujem o prácu na našich, príp. vlastných PC zariadeniach. K dispozícii je wi-fi na oboch poschodiach knižnice a v priestore átria. Bolo stiahnutých **136 elektronických kníh**; u tohto typu výpožičiek prevláda najmä fantasy a spoločenská literatúra.

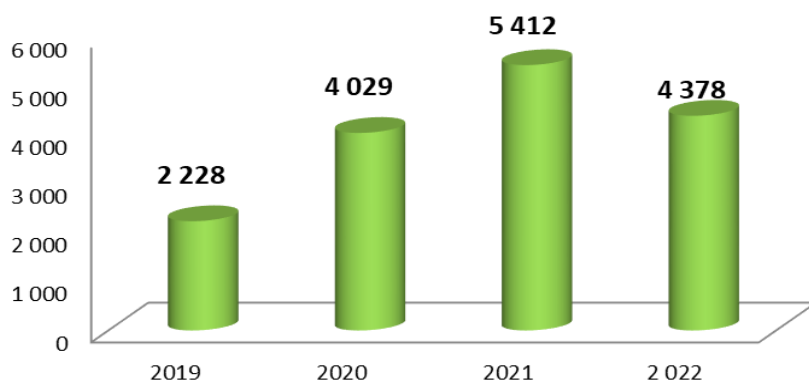
Čo nás veľmi teší, možno aj vďaka dobrej súčasnej ponuke, zvýšila sa návštevnosť mladých rodičov s najmenšími deťmi. Konečne sa začíname vracieť na pôvodné predpandemické čísla. Ročná návštevnosť narástla z 30 tis. na 33,2 tis. návštevníkov. Zorganizovali sme spolu **107 podujatí** (v roku 2021 40 podujatí), z toho 83 bolo určené detskému návštevníkovi a 24 dospelým návštevníkom. Priemerná denná návštevnosť počas poskytovania služieb dosiahla cca 110 čitateľov. Týždenné prevádzková doba knižnice sa nezmenila, máme otvorené 36 hod. v týždni (8:30 – 17:00, s poludňajšou prestávkou). Pondelok dopoludnia do 10:00 máme vyhradený na pravidelné porady a administratívne činnosti.

Počet fyzických návštevníkov knižnice dopĺňa **návštevnosť on-line katalógu**. Počas pandémie sa časť knižničných služieb preniesla do online priestoru a tento trend digitalizácie pokračuje. Počet vstupov do online katalógu dosiahol 13 601, počet celkových vyhľadávaní 52 087. Objem prihlásení do katalógu (práca s vlastným čitateľským kontom - predĺženie výpožičky, kontrola poplatkov, objednávky a rezervácie na diaľku) dosiahol číslo **4 378**.

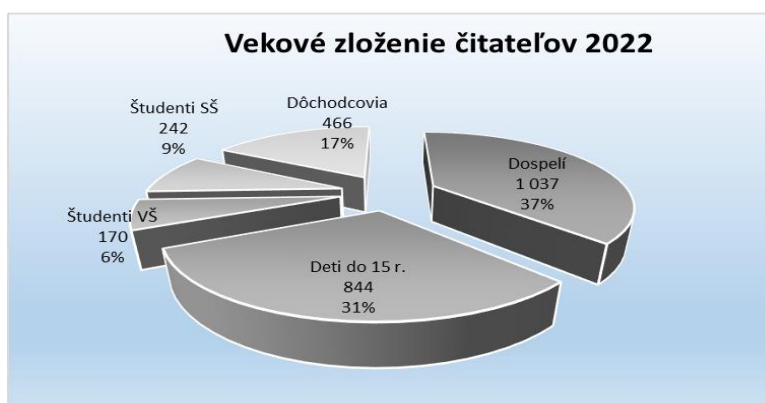
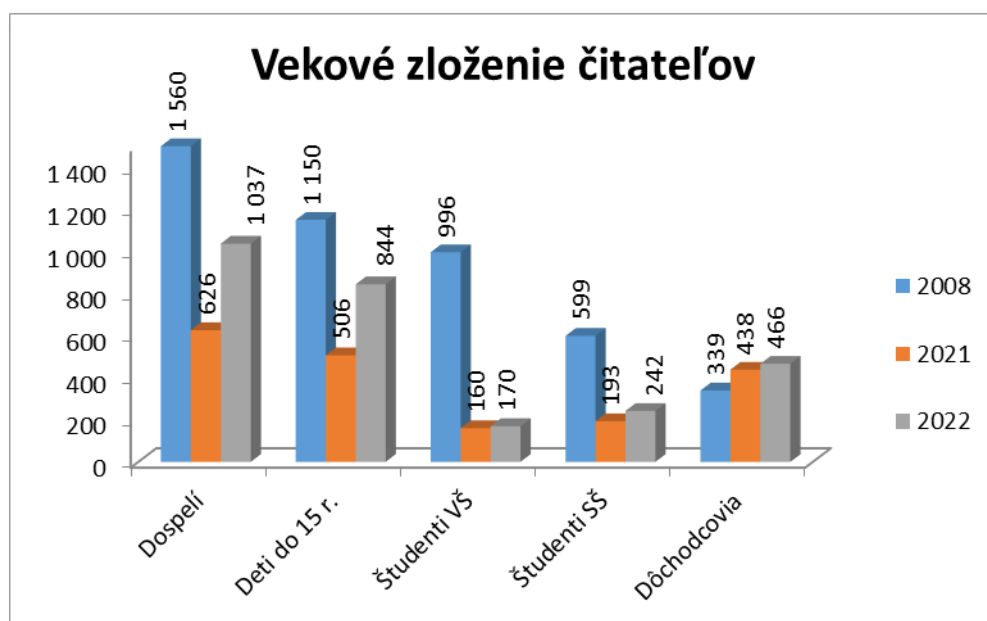
Počet celkových vyhledávání

Prihlásenia do online katalógu

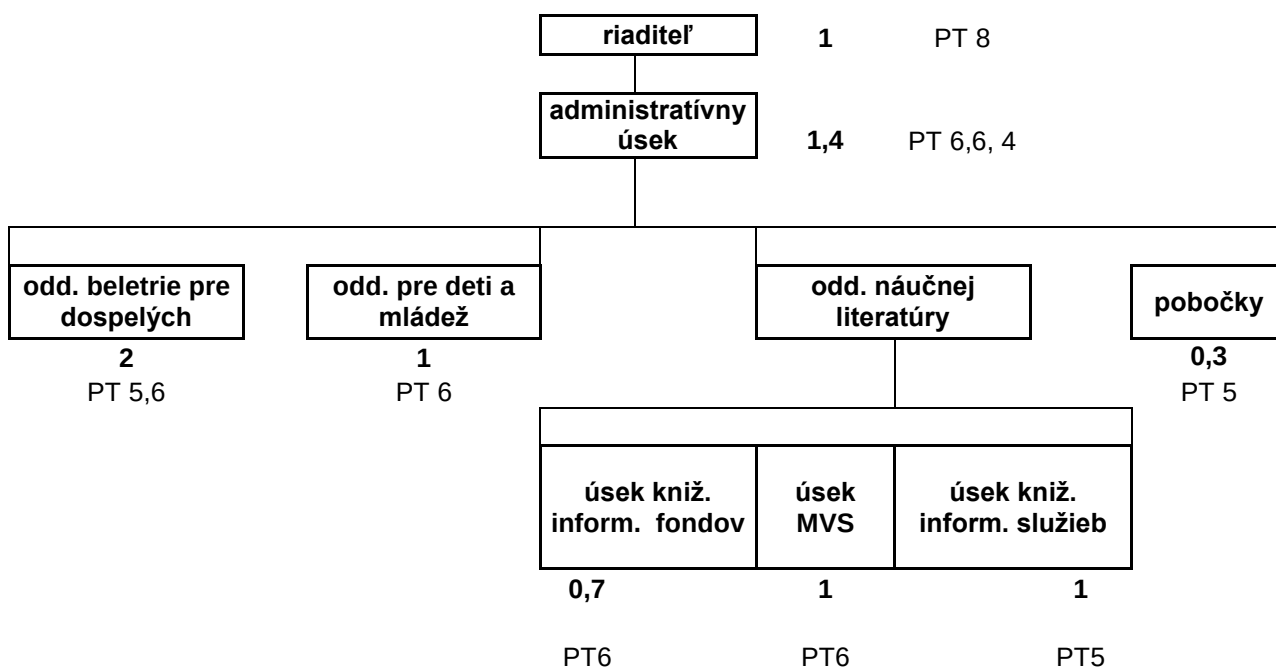

Počet **registrovaných používateľov knižnice** dosiahol k 31.12.2022 **2.759 osôb**. Odporúčaná aj stredne dosahovaná hodnota sa pre knižnice nášho typu pohybuje okolo 13% z počtu obyvateľov sídla, t.j. okolo 3,5 tis. osôb. To je veľmi priaznivé číslo v porovnaní s rokom 2020, kedy sme vzhľadom k objektívnym skutočnostiam dosiahli historicky najnižšiu hodnotu – 1.923 čitateľov. Z hľadiska trendov rastie počet dôchodcov, na nízkej hodnote v porovnaní s obdobím pred 15 rokmi je podiel SŠ a VŠ študentov. Podiel najmladších čitateľov sa vracia do úrovne rokov pred pandemiou, pravdepodobne vďaka obnoveniu aktivít pre školy v knižnici. Najväčšia pobočka Bystrická, ktorej činnosť sme ukončili, evidovala ku dňu 31.8.2023 120 čitateľov; ich evidenciu sme presunuli na hlavnú pobočku.

IV. 4 ORGANIZAČNÁ ŠTRUKTÚRA A PERSONÁLNE ZABEZPEČENIE KNIŽNICE

V prepočítanom počte osôb predstavoval k 31.12.2022 počet zamestnancov knižnice 8,4; vo fyzických osobách 11. Tri zamestnankyne u nás pracovali na čiastočný pracovný úväzok, jeden zamestnanec pracuje na 0,15 úväzku. Okrem toho sú dve osoby zapojené na základe aktivít malých obecných služieb. Stredná hodnota počtu zamestnancov obecných a regionálnych knižníc na Slovensku dosahuje 0,57 osoby na 1.000 obyvateľov, teda v prepočte 16 zamestnancov. Tento údaj sa týka zväčša regionálnych knižníc, ktoré sa zaoberajú aj metodikou obcí a regionálnou literatúrou. Naše realizované výkony, počet grantových zapojení a forma samostatnej právnej subjektivity nám však ponúkajú možnosti plne sa porovnávať s menšími regionálnymi knižnicami v okolí.

ORGANIZAČNÁ SCHÉMA KNIŽNICE

PRÍL. Č. 1 LEBO NA NICH ZÁLEŽÍ – INFORMAČNÁ BROŽÚRA

©Mestská knižnica Ružomberok, 2022

Vopred si zisti o vytúženom zvieratku čo najviac informácií – o jeho pôvode, spôsobe života, zvykoch, vhodnej strave, bývaní, možných zdravotných problémoch. Vždy by si mal vopred vedieť, čo starostlivosť o konkrétne zvieratko vyžaduje. Môžeš sa poradiť s veterinárom alebo chovateľom, teda ľuďmi, ktorí zvieratám naozaj rozumujú.

Kolko rokov sa zvieratko dožije? Kto sa oň postará, ak nebudem dlhšie doma? Čo budeme robiť, ak sa budeme sťahovať do menšieho bytu? Má niekto z rodiny alergiu na zvieraciu srst? Budem mať dost voľného času? Postarám sa o zvieratko, ak bude choré a pôjdem s ním k veterinárovi? To sú základné otázky, ktoré by si mal každý zodpovedať, ak veľmi túži po vlastnom zvieratku.

Zvieratko k nám môže prísť z chovateľskej stanice, útulku (urobíme dobrý skutok) alebo si ho kúpime v obchode. Dávaj pozor na inzeráty – zvieratko môže pochádzať z nevhodných podmienok množiarne.

Po príchode domov zabezpeč svojmu zvieratku príjemné prostredie. Zo začiatku môže mať strach, časom si na zmenu zvykne. Nezabudni na správne krmivo a vždy čistú vodu.

So zvieratkom čo najskôr navštív veterinára, ktorý ho vyšetří, zhodnotí jeho zdravotný stav a urobí všetko potrebné, aby bolo zvieratko zdravé. Pravidelné kontroly majú byť samozrejmosťou.

DOMÁCE ZVIERATÁ

Každý živý tvor, aj ten najmenší, si zasluhuje našu úctu. Rovnako ako my, aj zvieratá cítia bolesť a strach. Žiadne zviera nesmie byť týrané a trpieť!

Nehladkaj a nekrm cudzie zvieratá bez súhlasu majiteľa alebo inej zodpovednej dospeléj osoby. Kŕmenie zvierat pre ne nevhodnou ľudskou stravou im môže spôsobiť vážne zdravotné problémy, dokonca aj smrť (platí to aj pre domáce/hospodárske zvieratá v ohradách – kone, ovce, kozy).

V rozprávkach sa môžeš dočítať o obľúbených maškrtkách zvierat. V skutočnosti je to inak: z kravského mlieka mačku bolí brucho; kosti sú pre psa nebezpečné; ježkovi nepomôžeš, keď mu dáš jablko a uškodíš, ak mu ponúkneš mlieko; vtáky nekrm pečivom (platí to aj pre holuby a vodné vtáctvo).

Ak niekedy zatúžiš po zvieratku – domácom miláčikovi, dobre si to premysli. Zviera nie je hračka, každé má špeciálne potreby. Svojím príchodom zasiahne do života celej rodiny.

LESNÉ ZVIERATÁ

Les je prirodzeným domovom pre rôzne druhy zvierat – hmyz, plazy, obojživelníky, vtáky, cicavce. PAMÄTAJ, ŽE V LESE SI LEN NA NÁVŠTEVE A AKO SPRÁVNY HOST SA PODĽA TOHO SPRÁVAJ: nenechávajú po sebe odpady a zvyšky jedla; nebuď hlučný; nezakladaj oheň; nepoškodzuj stromy; nenič a netrhaj rastliny; nebúraj príbytky živočíchov – mraveniská, nory, hniezda. Ak ti spoločnosť robí psík, maj ho stále pod dohľadom, ideálne po celý čas na vŕžke (v obchodoch predávajú aj tzv. stopovacie vŕžky, ktoré sú dostatočne dlhé, aby si psík pobehal a zároveň ho máš pod kontrolou).

Počas prechádzky môžeš natrafiť na opustené alebo zranené zviera a nechceš ho bez povšimnutia obísť. Ak nemáš dostatočné vedomosti a skúsenosti, je ťažké určiť, či a ako zvieraťu pomôcť. V takom prípade kontaktuj linku 112, alebo priamo odborníkov zo Záchrannej stanice a Ekocentra Zázrivá na tel. číslo 0903 504 470, kde ti ochotne poradia, ako máš postupovať. Veľa užitočných informácií o zvieratách a ich záchrane si môžeš už teraz vyhľadať na webovej stránke záchrannej stanice www.zachranazvierat.sk

Nezachraňuj za každú cenu. Aj pri záchrane zvierat platí, že menej je niekedy viac. Nie každé opustené zviera nutne potrebuje záchranu a pomoc. Najmä počas jarných mesiacov (obdobie mláďat) rodičia nechávajú svoje mláďatá „odložené“ v tráve a počas dňa sa k nim vracajú. Preto ak uvidíš zajačika, srnčiatko alebo jelenčiatko, nepribližuj sa k nemu, nehladkaj ho, aby si na ňom nezanechal svoj pach. Matka také mláďa už nemusí prijať. Ak si chceš byť istý, že mláďa nie je dlhodobé opustené, pozoruj ho zo vzdialeného úkrytu.

Častým nálezom najmä v blízkosti ľudských obydlií sú vtáčie mláďatá vypadnuté z hniezda. **Vtedy je ideálnym riešením vrátiť mláďa do hniezda, prípadne položiť na vyvýšené miesto, aby bolo v bezpečí pred psami a mačkami (ľudský dotyk neprekáža, vtáky nemajú dobrý čuch).** Rodičia sa oň postarajú. Pre niektoré vtáky, napr. drozdy, je prirodzené, že mláďatá rodičia niekoľko dní krmia na zemi. Ak sa „záchrana“ nepodarí, mláďa je viditeľne slabé, podchladené, zober ho domov, ulož do kartónovej škátule, zahrej ho (termofor s teplou vodou) a kontaktuj odborníkov.

Záchranu a odbornú pomoc potrebujú viditeľne choré, zoslabnuté a zranené zvieratá, preukázateľne osirelé mláďatá, a tiež veľmi malé a slepé mláďatá na netypickom mieste (napr. veverička, jež). **Svojvoľne ich nechytaj, nemanipuluj s nimi, neber ich domov.** Nepodávaj im potravu, ani vodu, cicavcom nikdy neponúkaj kravské mlieko. Každý prípad je jedinečný, preto vždy kontaktuj odborníkov a konaj výhradne podľa ich odporúčaní. Zvíra, ktoré sa dostane do záchrannnej stanice, kde mu poskytnú správnu starostlivosť, má vysokú šancu na zotavenie a návrat do voľnej prírody.

Nie každý môže zachraňovať, ale každý môže pomáhať!

Na jar sa v lese pohybuj opatrne a v tichosti, aby si nerušil rodičov a ich mláďatá. Počas letných horúčav zvieratám pravidelne ponúkni čerstvú vodu (v papierovej, plastovej alebo keramickej miske; ak do nej vložíš väčší kameň, vytvoríš akýsi ostrovček bezpečný aj pre hmyz). Napájadlá pre vtáky umiestni na vyvýšené miesto. V zime môžeš zvieratám pomôcť dokrmovaním správnou potravou. Vždy si over, aká potrava je pre ne najvhodnejšia, a ak je suchá zima bez snehu, nezabudni na vodu.

Foto: Jakub Krška

VTÁKY

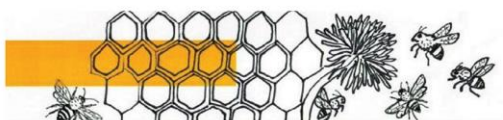
Nežijeme izolovaní od prírody ani v mestách, ani na vidieku. Vždy sa budú niektoré vtáčie druhy snažiť osídliť človekom vytvorené prostredie. Buď preto zhovievavý ku každému operenému nájomníkovi – k vrabcom, lastovičkám, beloritkam, dážďovníkom, sokolom a holubom hrivnákovi na balkónoch. Všetky tieto druhy sú zákonom chránené živočíchy pre ich ekosystémové služby. **Zdieľanie domova priniesie úžitok im aj tebe.**

Príkrmuj vtáky každú zimu pravidelne, v čistom drevenom alebo plastovom krmidle a s čistým krmivom. Nepoužívaj krmidlá vyrobené z drevotriesky a iných lepených materiálov, ktoré nasávajú vlhko. Predchádzaj tak nebezpečnej "krmidlovej" chorobe, trichomoníaze, ktorá sa šíri v špinavých a vlhkých krmidlách. Na dezinfekciu môžeš použiť Savo a v lete sušenie na priamom slnku. Striedaj viaceré krmidlá a nenechávaj ich vonku celoročne.

Neponúkaj operencom slané či inak ochutené zvyšky jedál, pečivo (ani vysušené). Vtákom takéto ľudské dobroty skracujú život. Ocenia skôr slnečnicu, loj, nesolenú slaninu, orechy, sušený hmyz, nesolené a nepražené arašidy. Kačiciam a vodnému vtáctvu spôsobuje kŕmenie pečivom trvalé poškodenie vývinu peria (tzv. anjelské krídla).

Vtáčia búdka pomôže, len ak bude visieť na bezpečnom mieste pred predátormi (nie v rásoch/vidlici konárov). Bezpečná búdka je z drevených dosiek s hrúbkou aspoň 23 mm, suchá, krytá strieškou z plechu alebo linolea, bez bidielka, dostatočne veľká, vysoko umiestnená, otvárateľná a raz ročne čistená (február – marec). Vletový otvor je vysoko – tesne pod strechou, vnútro búdky je neohobľované, aby vtáčatá vedeli po drsnom povrchu vyliezt k otvoru.

V prípade nálezu zraneného vtáčika alebo po jeho náraze do skla predstavuje prvú pomoc 3xT – umiestnenie do kartónovej škátule (TMA), prenesenie do interiéru a tepla (TICHO a TEPLÔ). Obzvlášť teplo je dôležité – ideálna teplota je 39° C. Nepodávať vodu, nekŕmiť. Skontaktovať sa so Záchrannou stanicou pre zranené živočíchy Zázrivá a konzultovať prípad s odborníkmi.

VČELY

Včely medonosné sú pre ľudí veľmi dôležité. Sú najpočetnejším a najdôležitejším opelovačom kultúrnych aj divorastúcich rastlín. Rastliny sa opelujú aj vodou, vetrom, či iným hmyzom a živočíchmi, no je to len nepatrná časť, pretože **včely opelujú až 80% rastlinných druhov na Zemi.**

Bez nich by v Európe za krátky čas vyhynulo pravdepodobne až 20- tisíc rastlinných druhov. Narušil by sa tým celý ekosystém a podmienky pre život nás všetkých by sa veľmi zhoršili.

Včely hynú kvôli znečisteniu planéty, globálnemu otepľovaniu a používaniu pesticídov.

Ako môžu ľudia pomôcť včelám?

Vysádzajme stromy a kvety – aby mali včely obživu, pestrú stravu a my tiež.

Nevytrhávajme z trávnikov „burinu“ – sú to veľmi dôležité byliny, ktoré sú pre včely potravou a pre nás sú liečivé.

Nemusíme trávniky kosiť každý týždeň – potom nestihnú vykvitnúť kvety pre včely, tráva je suchá a pôda stráca vlhkosť.

Podporujeme farmárov vo svojom okolí, ktorí pestujú ovocie a zeleninu **bez chémie.**

ZA UKÁŽKOVÚ SPOLUPRÁCU ĎAKUJEME:

Petra Fabová
veterinárna lekárnica
www.petsvetklinika.sk
Ružomberok
+421 907 999 907

Veronika Kubánová
AKIRONKA
canisterapeutka
www.akironka.sk
+421 915 031 960

Metod Macek
záchrannár zvierat
Záchranná stanica
a Ekocentrum Zázrivá
www.zachranazvierat.sk
+421 903 504 740

Jaroslav Slašťan
ochranár
Štátna ochrana prírody SR
www.sopsr.sk

Marcel Mihok
včelár
OZ SLNKOTVOR
www.slnkotvor.sk
+ 421 910 123 407

Ivana Rouseková
ochranárka a dobrovoľníčka
FB skupina
Na pomoc dážďovníkom v RK,
no nielen tam

Radovan Jambor
ornitológ
www.ornis.sk
+421 911 109 955

Mestská knižnica Ružomberok

Správa o činnosti a hospodárení organizácie s účasťou Mesta Ružomberok za rok 2022

Vypracovala: Ing. Tatiana Babincová

Vydala: Mestská knižnica Ružomberok

Dátum vydania: 19. 4. 2023

Počet strán: 31